

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-06-16

HSN 2016-0700

Handläggare:
Jessica Ottesten

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2016-08-30, P 20

Fredrik Persson

Yttrande över motion 2016:3 av Dag Larsson (S) och Alfonso Morales Barrera (S) om att utreda kostnaden för slopad avgift för patienter som tvångsvårdas inom den psykiatriska vården

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över kostnaden för slopad avgift för patienter som tvångsvårdas inom den psykiatriska vården. I motionen föreslår Dag Larsson (S) och Alfonso Morales Barrera (S) att personer som kan tvingas att motta vård, mot sin vilja, inom ramen för den lagstiftade psykiatriska tvångsvården inte ska tvingas att betala den patientavgift som finns idag och som uppgår till 100 kronor per vård dag.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-06-16
Motion 2016:3 av Dag Larsson (S) och Alfonso Morales Barrera (S)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i programberedningen för folkhälsa och psykiatri

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Psykiatrisk tvångsvård bedrivs enligt två olika lagar. Inom allmänpsykiatri bedrivs vården enligt lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård och inom rättspsykiatri enligt lag (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Upprepade sjukdomsperioder medför ofta kortare eller längre behov av vård för en och samma patient. Då psykiatrisk tvångsvård endast ska fortgå tills patienten frivilligt medverkar till vård kan en vårdperiod som inleds med tvångsvård senare övergå till frivillig vård. Att avgiftsbefria den psykiatriska tvångsvården men behålla avgiften för den frivilliga vården skulle kunna ge konsekvenser i form av minskad motivation till att söka frivillig vård eller att patienten strävar efter att kvarstanna i

tvångsvården för att slippa avgifter.

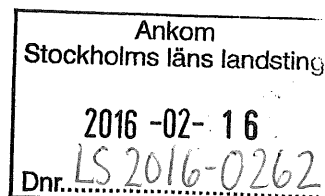
Intäktsbortfallet för att slopa avgifterna för personer som vårdas inom sluten psykiatrisk tvångsvård uppgår till cirka 13 miljoner kronor. För öppen psykiatrisk tvångsvård uppgår intäktsbortfallet till cirka 111 000 kronor.

Utöver intäktsbortfallet tillkommer en trolig minskad administrativ kostnad för avvecklad hantering av patientavgifter.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Mikael Borin
Avdelningschef

MOTION
2016-02-16

2016:3

Motion av Dag Larsson (S) och Alfonso Morales Barrera (S) om att utreda kostnaden för slopad avgift för patienter som tvångsvårdas inom den psykiatriska vården

En svårt psykisk sjuk person kan tvingas att motta vård, mot sin vilja. Detta sker då inom ramen för den lagstiftade psykiatriska tvångsvården, eftersom det är ett allvarligt intrång i en människas integritet. Det kan också vara det som räddar ett liv. Psykiatrisk tvångsvård är en nödvändighet, som bara kan existera inom mycket strikt lagstiftning.

Dock finns det i dagsläget en absurditet inbyggd i den psykiatriska tvångsvården. Den är avgiftsbelagd, till 100 kronor per vård dygn. Stockholm läns landsting begär alltså att en patient ska betala för vård som patienten själv har motsatt sig.

Vi tycker att det är orimligt att en person ska tvingas betala för tvångsvård. Vården är en av välfärdens kärnverksamheter och dess finansiering kommer nästan uteslutande från skattesedel. Att vårdens intäkter primärt kommer från just gemensam finansiering och att man inte ensam bär bördan av sådana behov som man inte kan påverka – som behovet av avancerad psykiatrisk eller somatisk vård – är grundläggande för ett jämlikt välfärdssamhälle och något att värna.

Patientavgifterna, å andra sidan, är en försvinnande liten andel av landstingens intäkter. Funktionen som avgifter inom vården fyller är att styra patienter till ”rätt” vårdform/vårdnivå, men också förhindra överutnyttjande av vården. Avgifterna inom tvångsvården saknar den funktionen eftersom patienterna själva inte söker vården. Risker att tvångsvården skulle missbrukas på grund av slopad avgift är således obefintlig. När avgifter varken finansierar verksamheten eller styr patienter till ett önskvärt beteende saknar de funktion.

Orimligheten i patientavgifter inom psykiatrisk tvångsvård har påtalats av flera organisationer t ex Riksförbundet för Social och Mental Hälsa, RSMH och Riksförbundet Hjärnkoll. Dessa organisationer rapporterar om mycket låga inkomster och svag etableringen på arbetsmarknaden bland gruppen med allvarlig psykisk störning.

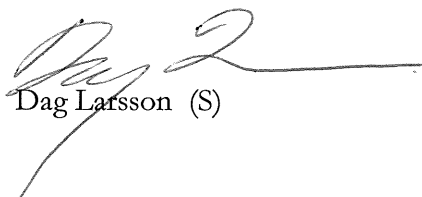
Vi anser att avgifterna för tvångsvård försvårar för redan utsatta personer. Vid långa vårdtider kan avgifterna bli mycket höga. Personer som inte kan betala avgifterna riskerar att bli skuldsatta. Skuldsättningen har visat sig vara ett hinder för färdigbehandlade patienter att skrivas ut, vilket i sin tur riskerar att försvåra återhämtning och återgång till vardagen. Dessutom kan skuldsättningen hindra möjligheten att få lägenhetskontrakt, eller ha avbetalningsmöjligheter för sina mediciner. Vi har ett stort ansvar för att denna patientsgrupp får stöd att tillfriska och återfå en fungerande vardag. Ett inkassokrav från Kronofogden bidrar inte till det.

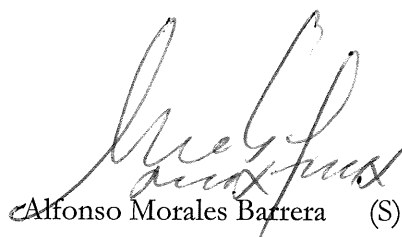
Både Värmlands läns landsting och Landstinget i Kalmar län har valt att slopa avgiften för psykiatrisk tvångsvård. Stockholm läns landsting borde utreda kostnaderna för att göra samma sak.

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna landstingsfullmäktige att besluta

att utreda kostnaden för att slopa avgiften för patienter som tvångsvårdas inom den psykiatriska vården.

Stockholm den 16 februari 2016

Dag Larsson (S)

Alfonso Morales Barrera (S)